

Posudek

na diplomovou práci KAROLINY JURÁKOVÉ

Problematika překladu románu Tarase Antypovyče Chronos

(Filozofická fakulta UK, Ústav východoevropských studií, 2018, 113 str.)

Karolina Juráková se ve své diplomové práci věnuje tématu aktuálnímu a složitému. Aktuálnímu s ohledem na zájem českých překladatelů o ukrajinskou literaturu, složitému – protože zvolila pro zkoumání vědeckofantastické dílo, v němž výborně zpracovala skutečná „překladatelská úskalí“ (s. 8), spojené s expresivními a stylisticky omezenými jednotkami, nikoliv neutrálními, což by bylo mnohem jednodušší. Musím říct, že luštění a pochopení těchto jednotek není tak snadné ani pro rodilého mluvčího. Úplně souhlasím s Karolinou Jurákovou v tom, že její práce je přínosná a „vzhledem k tomu, že zatím neexistuje žádná příručka zaměřená na ukrajinsko-český literární překlad, měla by tato práce pomoci zaplnit prázdná místa v této oblasti a poskytnout možné opěrné body dalším překladatelům z ukrajinštiny“ (s. 9, 105).

Struktura předkládané diplomové práce je celkem logická a kromě úvodu a závěru je členěna do dvou kapitol. Ale tyto části jsou obsahově nepřiměřené: první úvodní, respektive teoretická část je velice stručná s vytěžením nejpodstatnějšího pro překladatele (což považuji za odbornou přednost autorky) a má pouze tři stránky. Považuji to za specifikum práce takového typu, navíc své teoretické poznatky K. Juráková v dostačující míře prokázala v druhé kapitole. Avšak jako čtenářka bych uvítala v první části, zaprvé alespoň krátký nástin česko-ukrajinské překladatelské tradice, zejména priorit současných českých překladatelů při výběru ukrajinských uměleckých textů. Zadruhé by mě, zajímalo něco více o samotném Tarasu Antypovyči, zejména zda patří k nějakému literárnímu proudu, podobá-li se svými texty ještě někomu v ukrajinské literatuře nebo je zcela výjimečný, jsou nějaké překlady jeho děl nebo čeští překladatelé budou průkopníci atd. Zatřetí bych se ráda dozvěděla, zda na Ukrajině existuje mnoho textů vědeckofantastického (sci-fi) žánru nebo zda je to jedinečný jev a jestli román Tarase Antypovyče *Chronos* v případě překladu do češtiny bude stejně zajímavý pro českého čtenáře jako pro ukrajinského (jak je uvedeno na s. 10, na Ukrajině román “rozbouřil emoce nejen v literárních kruzích díky svým paralelám se soudobou ukrajinskou společností”). Myslím, že tyto úvahy by byly prospěšné nejen pro větší počet stránek první kapitoly, ale především pro čtenáře, který by měl širší a zajímavější přehled a nemusel by si dohledávat informace z dalších zdrojů.

Stěžejní a zároveň nejprínosnější částí diplomové práce je druhá teoreticko-praktická kapitola. K. Juráková se opírá o vhodně vybranou odbornou literaturu a výborně ji aplikuje na praktický materiál (na tomto místě bych jen poznamenala, že v Seznamu literatury je vhodné třídit odbornou literaturu a lexikografické a pod. zdroje, aby byl tento seznam přehlednější). O

některých uvedených teoretických pojmech by se dalo diskutovat (například, o neologismu a okazionalismu), to však není cílem posuzované diplomové práce. Za největší klad práce považuji realizaci vlastních překladatelských řešení K. Jurákové a její doprovodné komentáře, odhalující vzácnou kreativitu, mimořádný jazykový cit a vysoce profesionální přístup. Musím ale poznamenat, že komentáře nejsou systematické, občas chybí a je to škoda. O profesionalitě K. Jurákové svědčí také to, že “úryvky románu, jež doprovázejí každou podkapitolu druhé části, tvoří téměř úplný výčet” (s. 8), tedy autorka diplomové práce nevynechala nic, s každou pasáží “bojovala”, jinak by nemohla zjistit, “jak frekventovaný je daný popisovaný jev v uvedeném díle, a tudíž jak velkou úlohu hraje v rámci stylistiky románu Chronos” (tamtéž).

Celkově lze konstatovat, že K. Juráková se v dané problematice výborně orientuje; její text nepostrádá vlastní názory a hodnocení; jasný a koncizní závěr diplomové práce v plné míře naplňuje stanovený cíl.

Mám ale, kromě výše uvedených, ještě dvě drobné připomínky, a to jen pro upřesnění: 1) nejsem si jistá, zda česká hanlivá varianta *smrad* (s. 32) je vhodná pro překlad ukrajinského slova *киндер*, které je stylistické omezené jako hovorové nebo, souhlasím, slang mládeže, nikdy se ale nepoužívá jako hanlivé slovo, navíc s přídavným jménem *малий*, jak je uvedeno v románu; 2) souhlasím, že slova *мертвець* a *мертвяк* (s. 76) nejsou spisovná, avšak slovo *мрець* patří do spisovné ukrajinštiny, rovněž jako *тіло*.

S ohledem na to, že diplomová práce Karoliny Jurákové *Problematika překladu románu Tarase Antypovyče Chronos* naplňuje své zadání, obsahuje všechny požadované náležitosti, je obsahově přesná a odborně řeší zvolenou problematiku, doporučuji tuto práci k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **výborně**.

V Praze, 25.8.2018

Teřana Sverdan